

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

บทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย
จังหวัดเชียงราย

Roles and Preparing to ASEAN Economic Community of Agricultural Volunteer
in Mae Suai District, Chiang Rai Province

พิมภรณ์ วันมาละ (Pimporn Wanmala)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²

จินดา ขลิบทอง (Jinda Klibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม (2) บทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (3) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (4) ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ศึกษาคือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 128 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีคำถามในลักษณะทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ผลการวิจัยพบว่า (1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.93 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน เป็นเพศชายเฉลี่ย 2 คน เพศหญิงเฉลี่ย 2 คน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 64.1 และ เป็นผู้นำชุมชนตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 30.5 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ขนาด 20 – 40 ไร่ เฉลี่ย 20.64 ไร่ มีอาชีพรองคือรับจ้างมีรายได้เฉลี่ยทั้งหมด 100,863.69 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตร 87,590.18 บาทต่อปี (2) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เฉลี่ย 3.02 ปี เคยเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตร เฉลี่ย 3.00 ครั้ง/ปี มีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมากที่สุด ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน (3) มีระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมาก ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง จากแหล่งข้อมูล เจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชน การอบรม โทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นคำถามที่ตอบถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ (4) มีความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ ภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (5) ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ ปัญหาจากตัวอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง ข้อเสนอแนะควรสร้างความเชื่อมั่นในบทบาทของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมความรู้ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน มีคำตอบแทน สนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

คำสำคัญ บทบาท การเตรียมความพร้อม ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอแม่สรวย

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pimpon56@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study (1) economic and social fundamental state of village agricultural volunteers in Mae Suai District of Chiang Rai Province; (2) their role performance and opinions on their requirements and practice; (3) their knowledge and knowledge sources of ASEAN Economics Community; (4) their extension needs of the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community; and (5) their problems and suggestions on their role performance and the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community. The population in this study was all 128 village agricultural volunteers in Mae Suai District of Chiang Rai Province. The data were collected by interviewing the studied village agricultural volunteers using interview form with close-ended and open-ended questions. The statistical methodology used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, maximum value, and minimum value. (1) The findings of this study were as follows: Most of the studied village agricultural volunteers were male, with average age at 46.93 years. They were educated at primary level. Their average total number of household member was 4 persons consisting of male members average at 2 persons and female members average at 2 persons. 64.1% of them were a member/client of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, and 30.5% of them were a community leader such as assistant village headman. They had their own occupied agricultural area about 20-40 rai, average at 20.64 rai. Their subordinate occupation was a hired worker. Their average total income was 100,863.69 baht/year, while their average income deriving from their agricultural sections was 87,590.18 baht/year. (2) The average period of their being a village agricultural volunteer was 3.02 years. They used to participate in meetings, training courses, seminars, and field studies on agriculture average at 3.00 times/year. The level of their opinions on their requirements was at the highest level in the aspect of following and reporting urgent situations, while their opinions on their practice was at high level in the aspect of following and reporting urgent situations. (3) They had received information on ASEAN Economics Community at medium level from government officials, community leaders, training courses, and television and radio broadcasting. Their knowledge of ASEAN Economics Community was at medium level. Most of them could answer correctly in the issue that at present ASEAN Economics Community had members from 10 countries. (4) Their extension needs of the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community were generally at high level in the aspect of agricultural knowledge, government policies, languages and culture of each country. Guidelines on their role performance should have been clear. (5) Their problems and suggestions on their role performance and the readiness preparation for becoming ASEAN Economics Community were the lack of knowledge and understanding of ASEAN Economics Community of the studied volunteers themselves. They suggested that they should have been aroused to have confidence in their role performance, related sectors should have transferred them knowledge of ASEAN Economics Community, the overlap of their practice should have been reduced. And they should have been paid, supported, and raised morale in their practice adhering to their roles.

Keywords: Role, Readiness preparation, ASEAN Economics Community, Village agricultural volunteer, Mae Suai District

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือ “อาเซียน” (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนมี 10 ประเทศ ไทย พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และบรูไน ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีประชากรรวมกันเกือบ 500 ล้านคน จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 7 ต.ค. 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) (กฤษฎาภักดิ์ อุณเสรี, 2554, น.7-10) กล่าวว่าประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกันอันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทรมีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี พ.ศ. 2558 ซึ่งประเทศไทยจะได้รับผลกระทบโดยตรง ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม โดยเฉพาะภาคเกษตร จะได้รับผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีเป้าหมายให้ อาเซียน เป็นฐานการผลิตร่วมกัน ซึ่งหมายถึง สินค้าด้านการเกษตรจะสามารถนำเข้าและส่งออกได้โดยไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีในอัตราที่ถูกลง

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความหมายตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 หมายถึง อาสาสมัครเกษตรหรือผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือก (หมู่บ้านละ1คน) จากที่ประชุมอาสาสมัครเกษตรและผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงการทำงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้านเรียกโดยย่อว่า “อกรม.” ปัจจุบันมีอาสาสมัครเกษตรอยู่ในทุกหมู่บ้านของประเทศไทย โดยอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 128 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอแม่สรวย, 2558) ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการเกษตร สินค้าเกษตร ที่จะเกิดขึ้นหลังการเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 นี้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งผลของการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

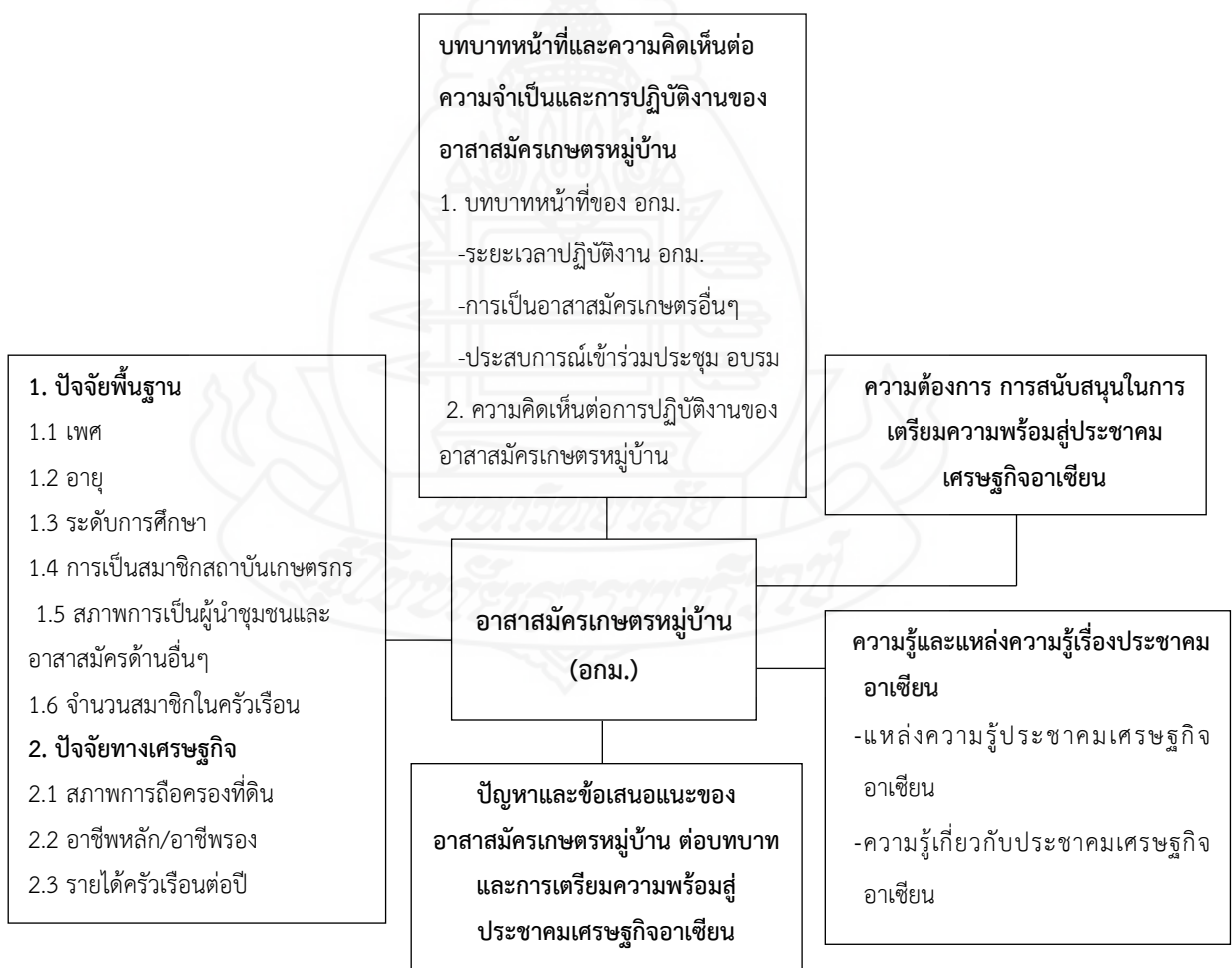
พัฒนาให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ให้มีศักยภาพในการช่วยเหลือการส่งเสริมด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น และเป็นข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม (2) บทบาทหน้าที่และความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (3) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (4) ความต้องการ การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อําเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 128 คน ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับความรู้เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตอนที่ 4 ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบพบกันโดยตรง ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตของแบบสัมภาษณ์ได้เข้าใจและกระจำชัดในเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน โดยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 90.6 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.93 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน เป็นเพศชายเฉลี่ย 2 คน เพศหญิงเฉลี่ย 2 คน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 64.1 และ เป็นผู้นำชุมชน ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 30.5

1.2 สภาพเศรษฐกิจ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และมีพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 20 – 40 ไร่ โดยพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 20.64 ไร่ มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร มีอาชีพรองคือรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยทั้งหมด 100,863.69 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตร 87,590.18 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร เป็นรายได้จากเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 35,382.61 บาทต่อปี รายได้จากการรับจ้างเฉลี่ย 31,604.94 บาทต่อปี รายได้จากการค้าขายเฉลี่ย 47,865.30 บาทต่อปี

2. บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เฉลี่ย 3.02 ปี อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 78.9 เคยเข้าร่วมประชุมฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตรต่อปี โดยการเข้าร่วมประชุม สัมมนาด้านการเกษตร เฉลี่ย 3.00 ครั้ง เข้าฝึกอบรมด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง และ ศึกษาดูงานด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง

3. ความคิดเห็นต่อความจำเป็นและการปฏิบัติงานตามบทบาท อกม.

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในระดับมากที่สุด ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน รองลงมา ระดับมาก ได้แก่ ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านในระดับมาก ในด้านติดตามและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน ด้านจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รองลงมา มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านประสานงานถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน

3.1 การรับรู้ข่าวสารและแหล่งความรู้

อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากแหล่งความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) สื่อแบบบุคคล ได้รับข่าวสารและความรู้ จากเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้นำชุมชน 2) สื่อแบบกลุ่ม ได้รับข่าวสารและความรู้จากการอบรม 3) สื่อแบบมวลชน ได้รับข่าวสารและความรู้ จากโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง

3.2 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

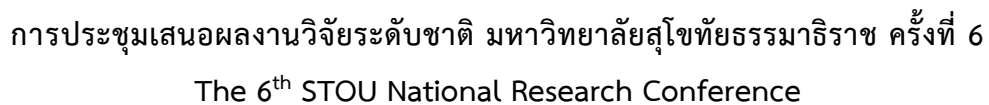
อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลางโดยอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านตอบข้อคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันมีสมาชิก 10 ประเทศ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีผลบังคับใช้ในปี 2558 และประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม

4. ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร 2) ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ 3) ด้านการเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (AEC) มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ 4) ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ/ เอกชน มีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ การให้ความชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.1 ปัญหา พบว่า อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านต่อบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ 1) ปัญหาจากตัวอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง และอาสาศัมครเกษตรยังไม่เห็นถึงผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านความเร่งด่วนที่ต้องทำงาน การกำหนดความชัดเจนในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน 3) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

5.2 ข้อเสนอแนะและวิธีแก้ไขปัญหาอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ สร้างความเชื่อมั่นในบทบาทของ อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของ อาสาศัมครเกษตรหมู่บ้านให้ชัดเจนเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ควรมีค่าตอบแทนเพื่อเป็นการสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจในการการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาศัมครเกษตรหมู่บ้าน

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.93 ปีจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีสถานภาพการเป็นผู้นำชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สอดคล้องกับ เจษฎา กาพย์ไชย (2556, น.88) พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายเนื่องด้วยการปฏิบัติงานในหน้าที่ อกม.มีการออกพื้นที่เก็บข้อมูล การตรวจสอบพื้นที่เสียหายจากภัยพิบัติจึงต้องมีความแข็งแรงของร่างกาย จึงเห็นว่าเพศชายจะได้รับการคัดเลือก ให้มาทำหน้าที่มากกว่าเพศหญิง

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเฉลี่ย 3.02 ปี ทำให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท ออกม. จึงมีความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จะเป็นผู้ที่ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การพัฒนาและการช่วยเหลือเกษตรกรตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร และสามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์ฉุกเฉินทางธรรมชาติ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคแมลงและศัตรูพืชของผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างทันเวลา สอดคล้องกับสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554, น.77-78) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีว่า โดยภาพรวมเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้แก่ อายุ รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากสื่อสารมวลชน

7

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3. การรับรู้ข่าวสารและแหล่งความรู้

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับปานกลางโดยได้รับข่าวสารและความรู้ในระดับมาก จากเจ้าหน้าที่รัฐผู้นำชุมชนการอบรม โทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงดังนั้นเพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เจ้าหน้าที่รัฐ ควรเข้าไปให้ความรู้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพราะมีความใกล้ชิดและเข้าถึงอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดอบรมให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของดำริชชาวพะเยาว์ (2554, น.68) ได้การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาที่ดินจังหวัดพะเยา พบว่าระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่างๆมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของหมอดินอาสาสำหรับความรู้ในการพัฒนาที่ดินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก แต่ในส่วนระดับความรู้วิชาการเฉพาะทางหมอดินอาสาระดับตำบลยังมีความรู้ในระดับน้อย

4. ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นคำถามที่ตอบถูกต้องมากที่สุดนั้น เป็นประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในขั้นพื้นฐาน แต่ข้อคำถามที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับด้านการเกษตรหรือข้อมูลเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจนั้นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านยังไม่มีความรู้ ดังนั้น ควรให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตรเช่นเดียวกับ วีรากร อุตรเลิศ (2555, น.94) ศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา : พื้นที่เทศบาลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่าประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับต่ำ ด้านการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเกี่ยวกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านต่างๆอยู่ในระดับน้อย

5. ความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการการสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ในด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ ภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ รวมทั้งการให้ความชัดเจนเกี่ยวกับกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับ วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น.92) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต่อการจัดทำแผนชุมชนด้านที่มุ่งงานพอใจระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ทีมงานในสำนักงานเกษตรอำเภอ ผู้นำองค์กรเกษตรกร คณะกรรมการ ศบก.ต. และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนทีมงานที่เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ และหน่วยงานเอกชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

6. ปัญหา/ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรกรตอบทบทวนและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัญหาของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านตอบทบทวนและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีการเสนอให้มีคำตอบแทนแก่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่และมีการกำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้ชัดเจนเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ข้อเสนอแนะต่ออาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

1) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่มา 3 ปี และเคยเข้าร่วมประชุม สัมมนาด้านการเกษตรต่อปี เฉลี่ย 3.02 ครั้ง เข้าฝึกอบรมด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง และ ศึกษาดูงานด้านการเกษตร เฉลี่ย 2.15 ครั้ง ซึ่งถือว่ายังเป็นจำนวนน้อย ดังนั้น อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ควรให้ความสนใจเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานด้านการเกษตรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ในด้านการเกษตรให้มากขึ้น โดยอาศัยภาครัฐคอยส่งข่าวการประชุม สัมมนา ศึกษาดูงานให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านด้วย

2) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน มากกว่าระดับการปฏิบัติงาน ดังนั้นเมื่อให้ความสำคัญควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองเพิ่มเติมเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านยังขาดความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้น ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเพิ่มเติม

1.2 ข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

1) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านต้องการความชัดเจนและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรกำชับให้หน่วยงานในระดับพื้นที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน พ.ศ. 2558 ข้อ 6(1) ระบุหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้มีหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ดังนั้นจึงควรมีคำสั่งให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเป็นผู้จัดเก็บและรับรองข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่รับรองข้อมูลคือ ผู้ใหญ่บ้าน

2) จากผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านยังขาดความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้น ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในส่วนที่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านยังขาดความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) จากผลการวิจัยพบว่า ในประเด็นที่เป็นปัญหารวมทั้งข้อเสนอแนะ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้แสดงความคิดเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาในส่วนของการปฏิบัติงานที่มีความซ้ำซ้อน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้อาสาสมัครเกษตรของแต่ละหน่วยงานในหมู่บ้าน ดำเนินงานในรูปแบบของคณะทำงานเพื่อร่วมกันปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ

2) จากผลการวิจัยพบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต้องการค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำประเด็นนี้มาพิจารณาค่าตอบแทนที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาบทบาทและการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่อื่น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องและการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่ ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมและดูงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการถ่ายทอดประสานงานที่ดีและตรงตามวัตถุประสงค์

2.4 ควรมีการศึกษาความแตกต่างของการปฏิบัติงานระหว่างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีการเตรียมความพร้อม กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไม่มีการเตรียมความพร้อม ในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องประชาคมอาเซียน

2.5 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤตชญาภัก อุ่นเสรี. (2554). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC : ASEAN Economic Community* ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- เจษฎา กาพย์ไชย. (2556). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ดำริ ขาวพะเยาว์. (2554). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของ*
หมอดินอาสาในจังหวัดสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- วีณา พงศ์พัฒนานนท์. (2551). *บทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขต*
ภาคกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

วีรากร อุตร์เลิศ. (2555). การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา : พื้นที่เทศบาลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(4), 94-104.

สุวิสาส์ กันตอนันตพร. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สำนักงานเกษตรอำเภอแม่สรวย. (2558). รายงานผลการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ปี 2558. เชียงราย.

